

NVO JURISTA PADOMS

Finanšu avoti. Pašvaldību atbalsts.

Pašvaldību iespējas atbalstīt nevalstiskās organizācijas ir tiesiski noregulēts dažādos normatīvajos aktos, un pašvaldību pārstāvjiem jāizvēlas, vai atbalstīt nevalstiskās organizācijas ar mērķi stiprināt pilsonisko sabiedrību vai ar mērķi nodrošināt pašvaldību funkciju īstenošanu.

Nevalstiskās organizācijas kā pašvaldības atbalsta mērķis

Likuma “Par pašvaldībām” 12.pants nosaka, ka pašvaldības iedzīvotāju interesēs var brīvprātīgi realizēt savas iniciatīvas jeb pašvaldībām ir tiesības atbalstīt pilsoniskās sabiedrības aktivitātes, lai veicinātu vietējās kopienas attīstību un ir iedzīvotāju interesēs. Tā kā likums nekonkretizē, kādā veidā pašvaldības to var darīt, tās var izvēlēties:

- ✓ rīkot atklātus projektu konkursus nevalstisko organizāciju iniciatīvu atbalstam, kapacitātes celšanai un/vai administratīvo izmaksu segšanai;
- ✓ pirkt pakalpojumus no nevalstiskajām organizācijām (pētījumu veikšana, ekspertīzes sniegšana u.c.);
- ✓ sniegt cita veida materiālo un nemateriālo atbalstu (pašvaldības telpu piešķiršana vai iznomāšana, grāmatvedības, juridiskās konsultācijas u.c.).

Nevalstiskās organizācijas kā līdzeklis likumā noteikto autonomo vai deleģēto funkciju veikšanai

Autonomās funkcijas, kuras ir jāpilda pašvaldībai, ir noteiktas likuma “Par pašvaldībām” 15. pantā, taču papildus tām pašvaldības izdod saistošos noteikumus, kas pielāgoti katras pašvaldības sociāli ekonomiskajai situācijai. Lai pašvaldība nodrošinātu funkciju īstenošanu un iedzīvotāju vajadzību un vēlmju apmierināšanu, pašvaldības var:

- ✓ deleģēt nevalstiskajām organizācijām no autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu;
- ✓ pirkt pakalpojumu no nevalstiskajām organizācijām (sociālie pakalpojumi, sporta, kultūras pasākumu organizēšana u.c.);
- ✓ rīkot saturisku projektu konkursu;
- ✓ sniegt cita veida materiālo un nemateriālo atbalstu funkcijas īstenošanai (pašvaldības telpu piešķiršana vai iznomāšana, grāmatvedības, juridiskās konsultācijas, funkcijas veikšanai nepieciešamās tehnikas nodrošināšana, dažādu nodokļu atvieglojumi (piemēram, nekustamā īpašuma) u.c.).

Pārvaldes uzdevumu deleģēšana un līdzdarbība

Likuma “Par pašvaldībām” 15.pants nosaka, ka no katras autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai vai citai publiskai personai. Vienlaikus likuma norma nosaka, ka pārvaldes uzdevuma deleģēšanas kārtību, veidus un ierobežojumus nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums.

Cita veida atbalsts

- ✓ Kā vienu no biežāk praktizētajiem atbalsta veidiem nevalstiskajām organizācijām pašvaldībās ir dotāciju piešķiršana. Dotācijas saskaņā ar likumu “Likums par budžetu un finanšu vadību” ir “budžeta līdzekļi, kurus piešķir citiem budžetiem, komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem un citām institūcijām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu valsts vai pašvaldību funkciju izpildi.” Praksē tas nozīmē, ka pašvaldība budžetā iekļauj finansējumu (dotāciju) konkrētas funkcijas īstenošanai, piemēram, krīzes centra darbībai, un vēlāk par paredzēto summu tiek noslēgts līdzdarbības līgums ar nevalstisko organizāciju.
- ✓ Pašvaldības, arī tās, kas praktizē projektu konkursu rīkošanu, no nevalstiskajām organizācijām pieņem projektu pieteikumus ārpus projektu konkursiem. Šādos gadījumos attiecīgie departamenti, kuros ir iesniegti projektu pieteikumi, tiek lemts, vai atbalstīt projektu.
- ✓ Pašvaldības var piemērot nekustamā īpašuma nodokļa atlaides, pieņemot par to saistošus noteikumus. Katrā pašvaldībā nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumi ir atšķirīgi, bet parasti tie ne tikai tiek piemēroti nevalstiskajai organizācijai piederošam īpašumam, bet arī personai par nekustamo īpašumu, kuru lieto sabiedriskā labuma organizācijas (piemēram, Rīgā tiek piemērota 90% nodokļu atvieglojums).
- ✓ Atsevišķas pašvaldības to saistošajos noteikumos noteikušas no nodevu samaksas atbrīvojumus, piemēram, Valmiera noteikusi atbrīvojumus labdarības pasākumu rīkotājiem, ja reklamētā labdarības pasākumu ietvaros tiek vākti līdzekļi, kuri tiek nodoti Latvijas Republikā reģistrētām biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskajām organizācijām vai to iestādēm, kurām piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likumu (Nodeva par reklāmas izvietošānu publiskās vietās un vietās, kas vērstas pret publisku vietu Valmieras pilsētā 7.4.punkts).
- ✓ Pašvaldību darbinieku konsultācijas projektu rakstīšanā un palīdzība juridisko un grāmatvedības jautājumu risināšanā, tāpat daudzās pašvaldībās ir atsevišķs darbinieks, kas atbildīgs par sadarbību ar nevalstisko sektoru.

Informāciju sagatavoja:

Biedrība „Latvijas Pilsoniskā alianse”

Rīga, 2017

Projekts tiek līdzfinansēts Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas ietvaros.

